

Smernice za sodelovanje Vlade Republike Slovenije z nevladnimi organizacijami

1. UVOD

Smernice opredeljujejo način sodelovanja ministrstev in vladnih služb z nevladnimi organizacijami in predstavljajo jasno zavezo vlade za krepitev dialoga z nevladnimi organizacijami pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju javnih politik. Vlada bo ozaveščala javnosti o pomenu in vlogi nevladnih organizacij ter pomembnosti civilnega dialoga.

Cilj smernic je okrepiti, nadgraditi in formalizirati sodelovanje med ministrstvi ter vladnimi službami z nevladnimi organizacijami.

Nevladne in prostovoljske organizacije so eden izmed ključnih gradnikov civilne družbe, prispevajo k uresničevanju načel pluralnosti in demokracije v družbi. So pomemben partner in sogovornik pri načrtovanju politik, zakonodajnih in strateških dokumentov.

Številne analize in raziskave s strani Evropske komisije in mednarodne organizacije OECD so pokazale, da so javne politike bolj kredibilne in učinkovite, če se odzivajo na pričakovanja in potrebe tistih, ki jih naslavlja. Tudi iz zaključkov Konference o prihodnosti Evrope izhaja, da morajo biti državljani in organizirana civilna družba bolj aktivno vključeni v lokalne, nacionalne in tudi EU politike.¹

Iz Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 izhaja, da sodobne mednarodne usmeritve kažejo, da so pomen in vlogo nevladnih organizacij prepoznale vse razvite države, zato v zadnjih dveh desetletjih 20. stoletja beležimo pravi razcvet nevladnih organizacij, predvsem pa pospešeno krepitev partnerstva med njimi in državo. To se kaže tudi v vključevanju nevladnih organizacij v procese odločanja.

Pravni okvir in minimalne standarde za sodelovanje z javnostmi predstavlja tudi Resolucija o normativni dejavnosti, ki jo je leta 2009 sprejel Državni zbor RS. Resolucija z namenom boljših in širše sprejetih predpisov določa sodelovanje javnosti v vseh fazah priprave predpisov.

Sodelovanje z nevladnimi organizacijami in njihovo aktivno vključevanje v procese participacije na vseh ravneh je politično načelo, ki spodbuja sodelovanje vseh, na katere se odločitev nanaša ali so zanj zainteresirani, v procesu oblikovanja in sprejemanja odločitev.

Cilj aktivnega in učinkovitega sodelovanja je predvsem izboljšanje kakovosti politik in storitev, naslavljanje in reševanje kompleksnih izzivov družbe, izboljšanje spremljanja in vrednotenja ter presoje politik in storitev, krepitev aktivnega državljanstva in

---

¹ [Conference on the Future of Europe: Report on the final outcome, May 2022](#)

medsebojnega razumevanja in zaupanja ter krepitev kapacitet vseh deležnikov sodelovanja.

Sodelovanje z nevladnimi organizacijami poteka po naslednjih načelih in priporočilih, ki jih obravnava Resolucija o normativni dejavnosti²:

- načelo pravočasnosti: pravočasno obveščanje nevladnih organizacij (strokovne, zainteresirane ali ciljne javnosti) in zagotavljanje razumnega časa za sodelovanje (pregled gradiv, pripravo predlogov, pripomb in mnenj);
- načelo odprtosti: omogočanje posredovanja pripomb in predlogov in mnenj že v zgodnji fazi priprave predpisov;
- načelo dostopnosti: splošna dostopnost gradiv in strokovnih podlag, uporabljenih pri pripravi predpisov;
- načelo odzivnosti: obveščanje sodelujočih nevladnih organizacij o razlogih za upoštevanje ali neupoštevanje njihovih pripomb, predlogov in mnenj;
- načelo transparentnosti: zagotavljanje transparentnosti postopka s predstavitvijo vsebine urejanja ter ravni in postopka sprejemanja odločitev, načina in rokov sodelovanja, pripomb, predlogov in mnenj vseh udeležencev;
- načelo sledljivosti: zagotavljanje transparentnosti prejema in upoštevanja predlogov, pripomb in mnenj kakor tudi gradiv, nastalih v procesu sodelovanja (npr. zapisnikov), ter zagotavljanje njihove dostopnosti;
- načelo enakopravnosti: predlogi, pobude, pripombe in komentarji nevladnih organizacij se ne presojujejo po njihovi relativni moči ali šibkosti;
- načelo nediskriminacije: preprečevanje izključevanja ali neenakopravne obravnave nevladnih organizacij, kadar kritično presojujejo delo parlamenta, vlade in drugih javnih organov.

Minimalna priporočila Vlade Republike Slovenije za sodelovanje z nevladnimi organizacijami:

- za odziv nevladnih organizacij na predpise se zagotovi **razumen čas, in sicer od 30 do 60 dni**. Čas za podajanje pripomb in predlogov se lahko skrajša samo v izjemnih primerih, ko to zahteva narava predpisa npr. nujni postopki, državni proračun;
- zagotovi se **sodelovanje vseh nevladnih organizacij**, ki so izrazile interes. V kolikor zaradi objektivnih okoliščin ni mogoče zagotoviti sodelovanja vseh zainteresiranih nevladnih organizacij, **se razlogi za omejitve javno obrazložijo**;
- zagotovi se **prosta dostopnost, vsebinska jasnost in razumljivost** obravnavanih gradiv in predpisov. Poleg **besedila predpisa** se zato javno objavi tudi njegov **povzetek**, ključna vprašanja, cilji in predvidene rešitve ter uporabljene **strokovne podlage**;
- po končanem postopku sodelovanja se pripravi **poročilo o sodelovanju**, v katerem so predstavljeni **razlogi za upoštevanje ali neupoštevanje** podanih pripomb, mnenj ali predlogov;
- v procesih priprave predpisov se zagotovi **obsežno informiranje in uporaba različnih kanalov obveščanja**, da se omogoči sodelovanje čim širšemu krogu nevladnih organizacij;
- z namenom spodbujanja kontinuiranega sodelovanja z nevladnimi organizacijami in okrepitve njihove vloge pri pripravi, izvajanju in spremljanju javnih politik, se na ravni posameznega resorja in ob pripravi

---

² <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5516>

vsakega predpisa **izdelajo in javno objavijo** liste (**sezname**) **zainteresiranih nevladnih organizacij**. Sezname se redno dopolnjujejo.

Vlada Republike Slovenije priporoča uporabo smernic tudi na lokalnem nivoju.

2. NAČINI SODELOVANJA

Poleg sodelovanja nevladnih organizacij z ministrstvi in vladnimi službami pri načrtovanju in izvedbi procesov priprave javnih politik in predpisov so na voljo še naslednji mehanizmi in telesa:

Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij

Na podlagi 36. člena Zakona o prostovoljstvu in v povezavi s 27. členom Zakona o nevladnih organizacijah je ustanovljeno strokovno in posvetovalno telo vlade Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij. Svet sodeluje pri pripravi, izvajanju in spremljanju strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva, spremlja, ugotavlja in ocenjuje položaj nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji ter daje pobude za spodbujanje njihovega razvoja.

Svet, ki ga imenuje vlada, sestavlja 20 članov: deset predstavnikov ministrstev in vladnih služb, sedem predstavnikov nevladnih organizacij in trije predstavniki prostovoljskih organizacij. Člani sveta, njihovi namestniki, nevladne organizacije, Vlada Republike Slovenije, ministrstva in zainteresirana javnost lahko svetu predlagajo pobude za obravnavo, ki jo pošljejo kot vprašanje ali predlog sklepa.

Predsednik sveta je predstavnik nevladnih organizacij. Strokovne in tehnično-administrativne naloge za svet opravlja ministrstvo, pristojno za delovanje nevladnih organizacij.

Strokovni svet ministra za sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Za učinkovitejše sodelovanje z nevladnimi organizacijami lahko ministri za obravnavo strokovnih vprašanj in oblikovanje politik s področij ministrstva ali vladne službe ustanovijo strokovni svet. Strokovni svet je sestavljen iz predstavnikov nevladnih organizacij s posameznih področij in predstavnikov pristojnega ministrstva ali vladne službe.

Delovne skupine ministrstev in vladnih služb

Ministrstva ali vladne službe lahko za obravnavo posameznih vsebinskih vprašanj imenujejo delovne skupine, v katere imenujejo tudi predstavnike nevladnih organizacij.

Kontaktne osebe ministrstva ali vladne službe za sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Ministrstva in vladne službe imenujejo ter na spletu javno objavijo kontaktne osebe za sodelovanje z nevladnimi organizacijami. Kontaktne osebe usmerjajo nevladne

organizacije do strokovnih služb na ministrstvih in vladnih službah, skrbijo za odziv strokovnih služb in lahko nudijo administrativno pomoč strokovnim svetom ministra.

Spremljanje financiranja nevladnih organizacij

Kontaktne osebe ministrstev in vladnih služb vsako leto do konca februarja Ministrstvu za javno upravo sporočijo podatke o izplačanih sredstvih za programe, projekte in storitve, ki jih izvajajo nevladne organizacije.

Ministrstvo za javno upravo kot resor, pristojen za delovanje nevladnih organizacij, zagotavlja spremljanje javnega financiranja in podatke vsako leto do konca marca objavi na spletu.

3. NAČIN IZBORA PREDSTAVNIKOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ V SVETE IN DELOVNE SKUPINE

Predstavnike nevladnih organizacij na podlagi javnega poziva in vnaprej znanega postopka za izbor, ki vsem zainteresiranim nevladnim organizacijam omogoča enakopravnost pri vložitvi kandidatur za njihove člane, predlagajo nevladne organizacije.

Ministrstvo za javno upravo kot resor, pristojen za razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij skrbi za koordinacijo, sodelovanje med ministrstvi in vladnimi službami ter za uresničevanje smernic.

4. NEVLADNE ORGANIZACIJE V JAVNEM INTERESU

Ministrstva in vladne službe sodelujejo z vsemi zainteresiranimi nevladnimi organizacijami. Nevladnim organizacijam, katerih delovanje presega interese njenih ustanoviteljev oziroma njenih članov in je splošno koristno, je lahko podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu.

Status nevladne organizacije v javnem interesu na posameznem področju podeljujejo ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje. Pogoji za dodelitev statusa so določeni v Zakonu o nevladnih organizacijah. Med drugim morajo nevladne organizacije za pridobitev statusa izkazati pomembnejše dosežke na področju svojega delovanja v zadnjih dveh letih. Kriterije za izkazovanje tega pogoja, če niso določeni v področnih zakonih, s predpisom določi resorno ministrstvo.

S pridobitvijo statusa nevladne organizacije pridobijo prednost pri javnih razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna. Zakon o nevladnih organizacijah v 16. členu vsa ministrstva obvezuje, da pri javnih razpisih, ki so namenjeni nevladnim organizacijam, v merilih za izbor prejemnikov sredstev pozitivno vrednotijo pridobljen status v javnem interesu. Upoštevanje statusa ne sme biti manjše od pet odstotkov in ne presežati 20 % skupne vrednosti meril.